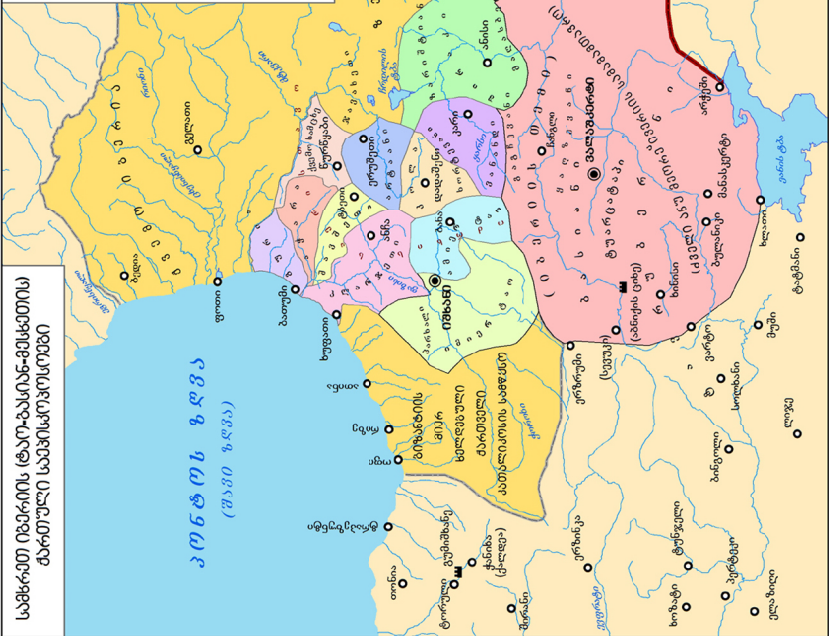

სამხრეთ იმერეთის (ტაუ-ვაკიან-მეცხეთის) მართლული სამხრეთ-დასავლეთი

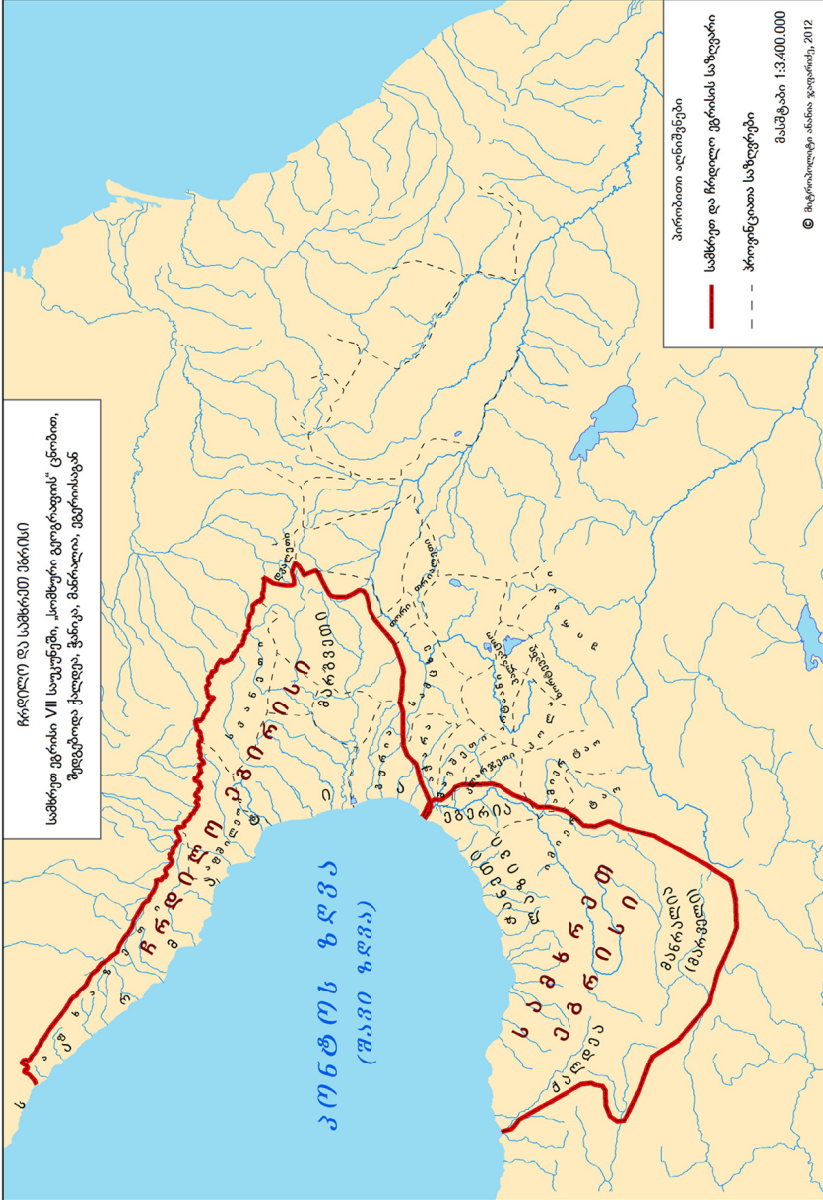
პირობითი აღნიშვნები

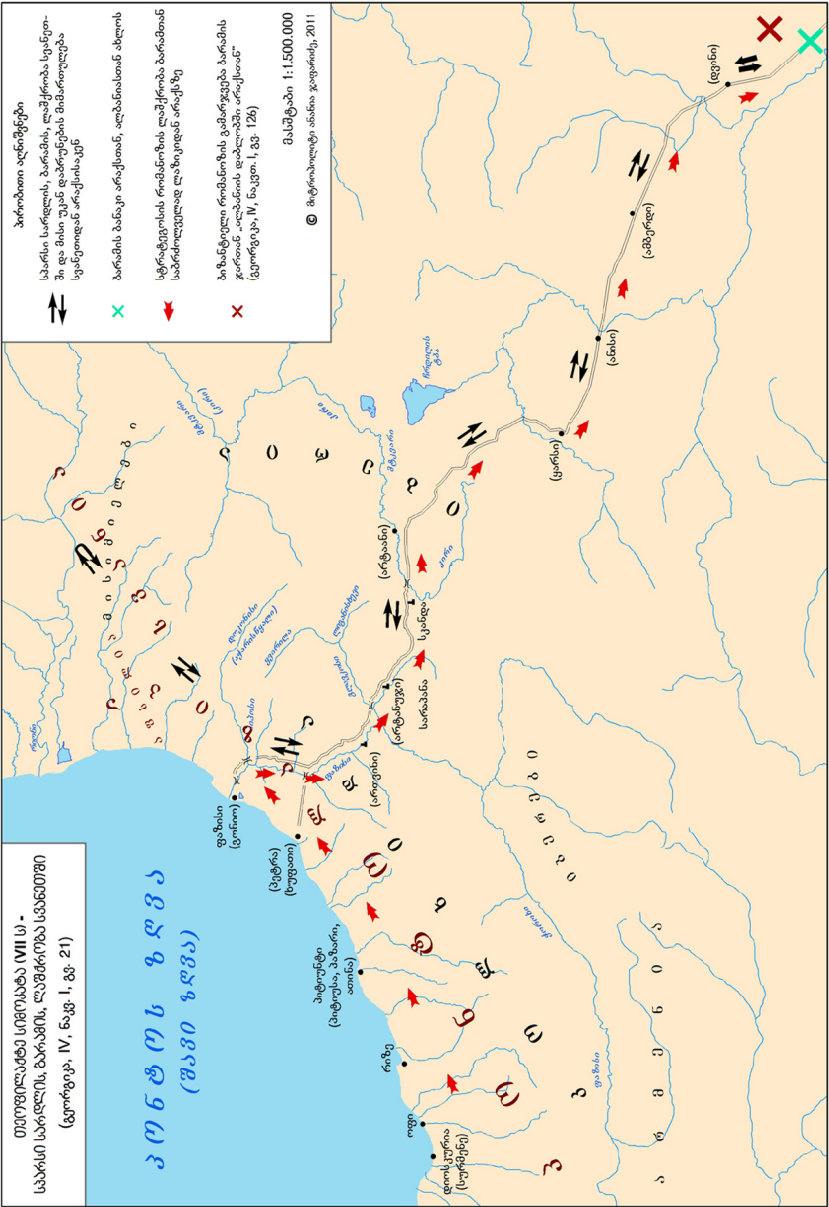
	ქათაიელის სამცხე აჭარაში		კარელის სამცხე
	კოალკოის სამცხე აჭარაში		აგელის სამცხე
	მგებერას სამცხე		ვლადკერელის სამცხე
	აგელის სამცხე		საზღვო ზღვრის მუხრანის და საბურთალოს მუხრანის საზღვარი
	ერუშელის სამცხე		რედაქციის მიხედვით დადგენილი საზღვარი
	იხნელის სამცხე		ვლადკერელის სამცხე
	წერეკაბელის სამცხე		ლომის დასავლეთი მუხრანის სამცხე
	ბენელის სამცხე		სამცხე-ჯავახეთის სამცხე
	დაღამელის სამცხე		მეტროპოლიტანის ვიზიტები, 2012

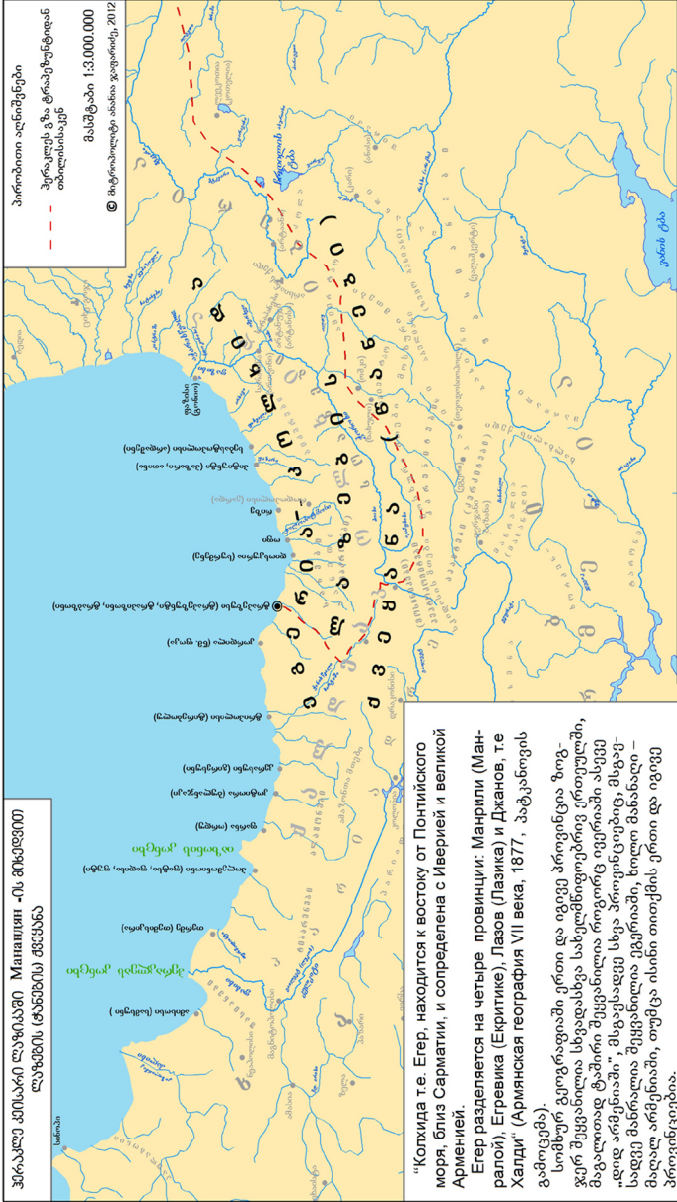
ყოფილი „იმერის თემის“ ქართველობა XIV-XV საუკუნეებში კვლავ აღიზიანდა და გულკერელ მრავალი ქართული საგვარკობის დააარსა ამ მხარეებში, აქროდი, XIV-XV საუკუნეების ზღადაურის მხედვეთი, ცმეი იყვნენ განის ტახის სახელად.

1. ვლადკერელის ქართული საგვარკობის. მისი საზღვრები იყო „აგელის“ ზედი, ვლადკერელის აუცი ხინფი, დევეთიონის აუცი;
2. შირაკი - ამის ქართული საგვარკობის - მისი საზღვრები: „პოლა ზარდმტანი და შირაკი და მალაშკერი“;
3. განაშვი კარის (გრის) ქართული საგვარკობის: „პოლა აკრი და კოლას და ოლითის საზღვრის გარდმოღობა გეგმევი და კალაშვინი“;
4. ტაშიზის ხევის კარკობის სამცხე იყო: ფანასკერი, პირიზის ხევის, ოლითის ქვედა და ხინფიკანი;
5. კოლაში დაღამელი საგვარკობის - „კოლა, ხორცეანი ფრასალაში მოდგმელი“;
6. ერუშელის - არტაში ტაოლიზიდან კოლას საზღვრამდე;
7. წერეკაბელის - პალაკეთის ტბიდან არტაში კოლაში მდე

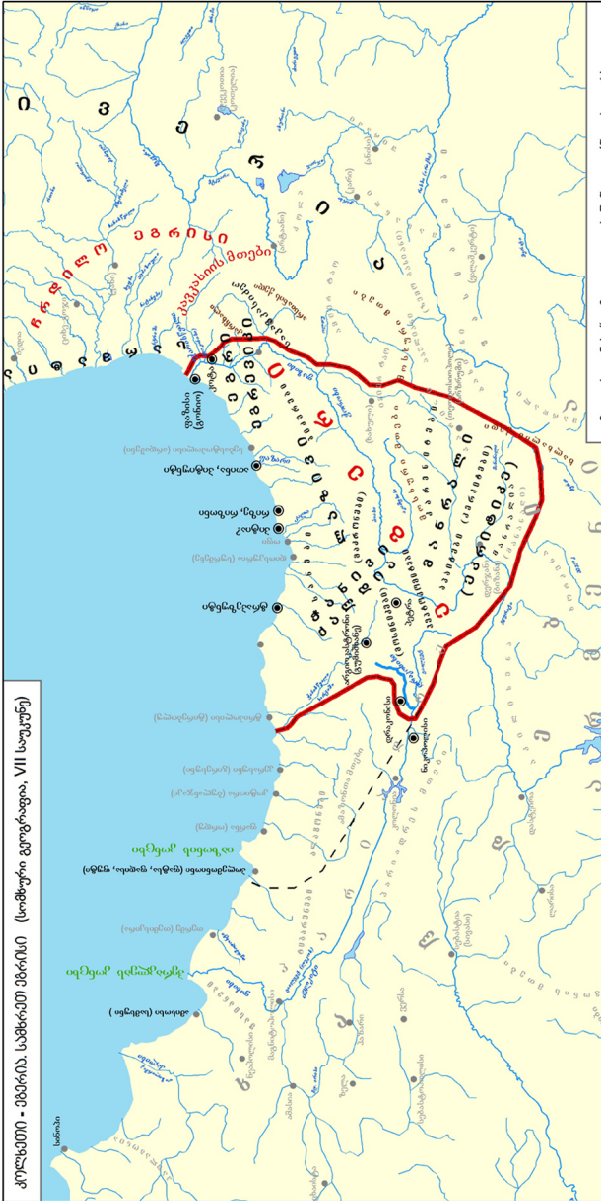
პირბაღვე კუთხარაი ლაჟიკაჟიშ მანაჟიანი - ის აწიხვინიშ
 ლაჟიკიშ (აწიხვინი) აწიხვინა

"Колхида т.е. Егер, находится к востоку от Понтийского моря, близ Сарматии, и сопределена с Иверией и великой Арменией.
 Егер разделяется на четыре провинции: Манрипи (Ман-рапи), Егrevика (Екритике), Лазов (Лазика) и Джанов, т.е Халди" (Армянская география VII века, 1877, პატკაძის გამოცემა)
 სომხურ გეოგრაფიაში ერთი და იგივე პროვინცია ზოგჯერ შეეყვანებოდა სხვადასხვა სახელმწიფოებრივ ერთეულში, მაგალითად ტამიში მდებარეობდა როგორც ივერიაში ასევე "დღე არმენიაში", მსგავსადვე სხვა პროვინციებზე, მსგავსადვე მანრუპი შეეყვანებოდა ივერიაში, ხოლო მახანალი – მაღალ არმენიაში, თუმცა ისინი თითქმის ერთი და იგივე პროვინციებია.
 (ალბანია – კ ვостоკი ოტ ივერიაი – დო პრედელთ არმენიკის ნა კურე).
 ვერა (ივერა) თე. ვირკ კ ვოსტოკი ოტ ეგერა... კოლარჯი, ან-ტაბანი, მაკუქი, ჯგაფური, სამეხე, აჭარ, კორტისხევი, თორ-ისისხევი, მაგულაგვური, ქვბაზური, ბოლოლოფი, ტრელი, კანგაზი, ტანობი, აზი, გუან, კოხანი, სავტუბენი, თიხოსი, სამხედ-მცხეთა" (სომხური გეოგრაფია, V II ს.).

"В Армянской географии" т.е. страна Цанов, или то же-Лазов, находившаяся в р-не Трапезунтской области, была составной частью Егэрий-Колхиды. Поэтому, можно считать вполне возможным, и даже вероятным, что под Егэрией-Лазикой, откуда Ираклий прибыл в Тифлис, следует подразумевать не нынешнюю Мингрелию в зап. Грузии, а "землю лавов", в Трапезунтской области (Манандян Я. Маршруты персидских походов императора Ираклия, Византийский вестник, III, 1950, с.148).

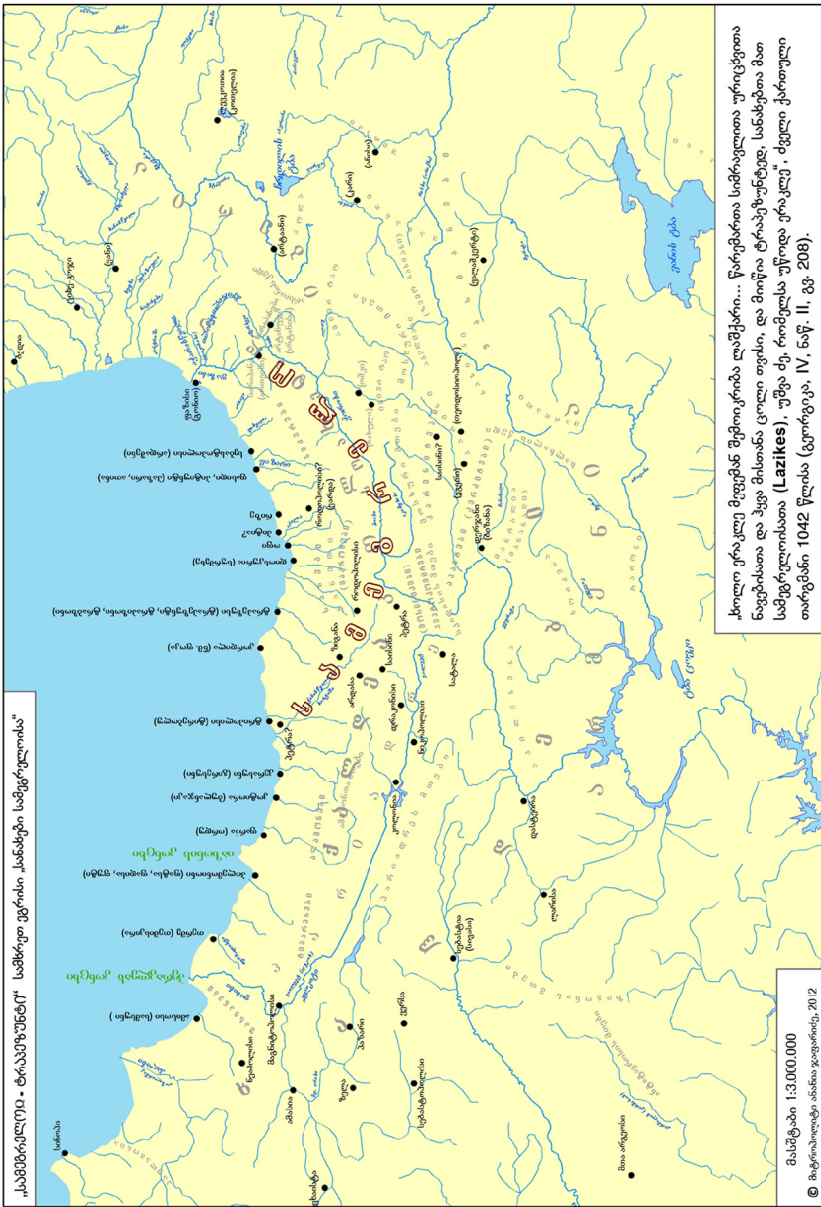
კულუბო - შანოძ. სახმრეთი გერგავა, VII სუბეჭე

— სახმრეთი ვერის საზღვარი
მანავალი, შანოძი, ალაფი, ცხანოძი - სახმრეთი ვერის ქვეყნები
 „კოლუბო, კ. შ. გური, არის ქვეყანა აზიის, მდებარეობს პონტოს ზღვიდან სარმეტიაში და მდინარე დრაკონისა და ვორკაგისის მიამდ და მის შტომდე, რომელიც ჰყოფს მას აფრიადან... იგი განყოფილი ითხ მცირე ქვეყნად: 1. მანავალი, 2. ვერევი, რომელ არს საკუთრივ ვერი, ფანოს მდინარის მოსახლეურად, ახვე სახელწოდების ქალაქითურთ (ფასისი); 3. ლაზივი; 4. ჭხენი, რომელ არს ხალხთი (ხალღა)... აქს სული ქალაქი - იანი, კოტა, რიდიპოლისი, აიანი, რიზონი და სხვ მრავალი ნაკადდერი, მთ შორის ტრაპეზუნტი“ (სახმრეთი გერგავა, 1881, გვ: 27, 28, 3. იმერეთის თარგმანი).

მდ. დრაკონი - მდ. კულუბის შენაკადი (ნიკოპოლისის და არგიოკასტრონის ცვემუხანქ) შუა);
 ქარამბუტა - სომხურ გერგავაში დასვლულ საქართველოს ზღვებისთვის ეწოდება;
 აფეკისის მთა - სომხურ გერგავაში, ეწოდება კარმხალსა და არსიანის ქვეს, სადაც იყო ქართული პრიონცია საცეცხლისი;
 მდ. ფაზისი - სომხურ გერგავაში ეწოდება მდ. ვორიოს;
 აზის ქვეყანა - კ. ი. ფაზისის მარცხენა სანაპირო,
 აქ-ფაზისი - ამჟამინდელი გობიო.
 © მცხეთა-მთიანეთის ახალი ჯეოგრაფია, 2012
 მასშტაბი 1:3.000.000

„სამხრეთ ვერძის სამხრეთი კანალები, სამეგრელოსა“

ქოლი ერაკლე მეფემ შუბიკობს ღაშუქობი... წარებობია სიმბაყლითა ურიტყობია ნაგებობათა და ჰყვ მისთანა ცოლი თვისი, და მიიწო ტრაპაზუნტედ, სანაგებთა მათ სამეგრელობისათა (Lazikes), უშვა ბე, რომელსა უწოდა ერაკლე, ძელი ქობიული თარებანი 1042 წლის (გეოგრაფი, IV, 5აწ. II, გვ. 208).

მასშტაბი 1:3,000,000
 © მეტროპოლიტენი ანანი დავაიანი, 2012

პროკოფი კესარიელი წერს - ტრაპეზუნტელებსა და ლაზებს შორის ცხოვრობს ერთი ხალხი, ის არც რომაელებს და არც ლაზთა მეფეს ექვემდებარება, მაგრამ ისინი ქრისტიანები არიან, ლაზთა ეპისკოპოსები უწყებენ მათ მღვდელმსახურებს" მთი ქვეყნის მარჯვნივ აღმართულია მებტად ციციბო მთები... ამის გადაღმა ცხოვრობენ ე.წ. პერსარქნიელები და არქნიელები", ისინი ლაზისკის ომებამდე კათალიკოსს ექვემდებარებოდნენ, მუხდგე კი „ლაზთა ეპისკოპოსებს“ (გეორგიკა, 2, 1965, გვ 125)

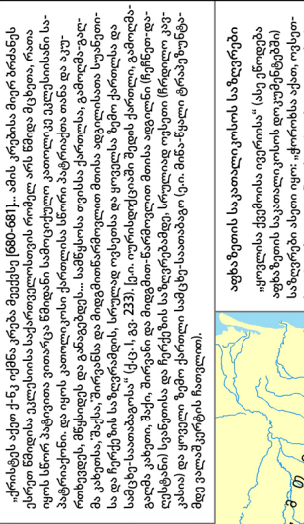
ლაზთა ეპისკოპოსების ქვეშ იგულისხმება ნოტიცებში მოსტინეებელი პეტრას, ზიგანას, საისინისა და როდოპოლისის ეპისკოპოსები.

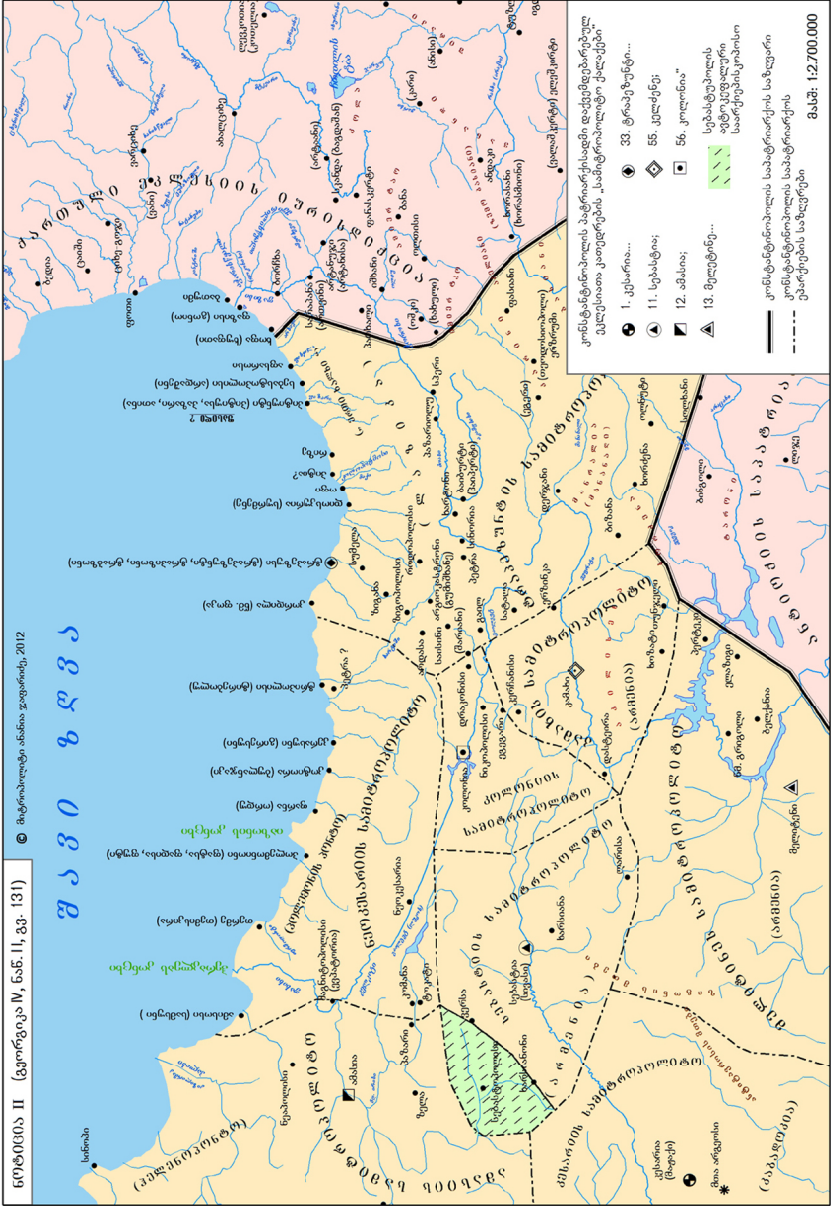
ზიგანას, როდოპოლისის, საისინისა და პეტრას კათედრები ბერძნული რუკებისა და ნ. აღონის კვლევით მდებარეობდნენ გიუმშიშან-ათინას რეგიონში ტრაპეზუნტის სამხრეთით და ისინი კონსტანტინოპოლის ოურისდიკციაში შედიოდნენ. ლაზთა სამეფო კი - მის ჩრდილოეთ მდებარეობდა და ტრადიციულად მცხეთის კათალიკოსის ოურისდიკციაში შედიოდა. აპულირება იმისა, რომ ეს საეპისკოპოსოები დასავლეთ საქართველოში მდებარეობდნენ არასწორ მოსაზრებად უნდა ჩითვალოს, რადგანაც უწინააღმდეგემა ძველ ქართულ საისტორიო და საეკლესიო წყაროებს.

ლაზთა ეპისკოპოსების სამეფო და ლაზთა სამეფო VI ს-ში

მასშ. 1:1.600.000
 © მატრიალბიტი ანისა ჯავახიანი, 2012

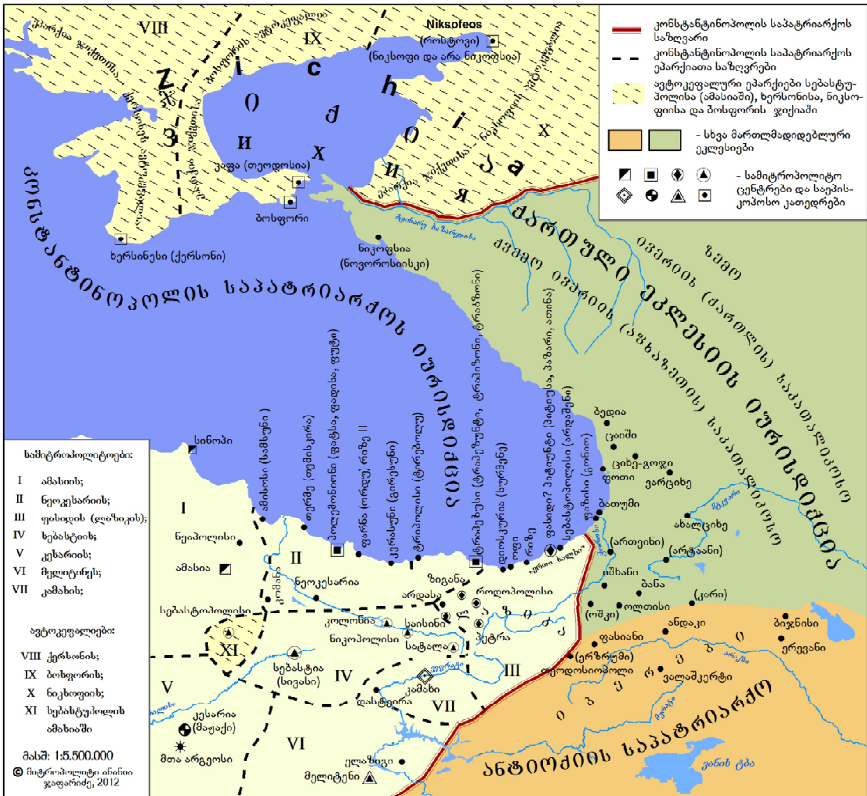

<p>საპატაროს საპატრიარქო VII-X სს.</p> 	<p>№ 76</p>
<p>ოფისიტყვა VII ს.</p> <p>„აქოსტის აქო-ქანე იქმნა კრება მეექვსე [680-681]... ამის კრების მიერ ბრძანეს ქრეთ მხედის ეკლესიის საქართველოსი რიგე არნ მნა მეტეთი, რათა იყოს სწორი ჰატიეთი ეთარაგა მნადნი სამოციქულო კათოლიკე ეკლესიასინა სა- ჰატიოქინი. და იყოს კათოლიკოსი ქართლის სწორი ჰატიოქია თან და აკუ- რთივედეს, მესიფეს და განაგებდეს... სამცხისა თვისა ქართლის, გამოღბა ვაქ- მს კახეთის, შხასა შორგანს და მოდგომთარმოელთა მთის აფორისათა სუქათი- სა და ჩერქეზის საზღვარდელს, სრულად ირესთა და ყოველსა სემო-ქართლსა და სამცხე-საიათაბავოსა“ (ქც: I, გვ. 233). ქო. იუფისიტყვაში შუდის ქართლსა გამოღბ- ვადა, კახეთი, შაქი, შორგანი და მოდგომთარმოელთა მთის აფორისა (ჩრდილო და- ვლეთი) სუქათისა და ჩერქეზის საზღვრებამდე, სრულად ირესთა (ჩრდილო კავ- კასია) და ყოველი სემო-ქართლი სამცხე-საიათაბავო ციო. მინა-წყალს ვრამე მუცე მდე ვალაჟ კერქვის ჩათვლით).</p>	<p>აფხაზეთის საკათალიკოსოს საზღვრები აქოვლას ქვეთისა იფორისა“ (აქე მწოდება აფხაზეთის საკათალიკოსოს დოკუმენტები) საზღვრები ასეთი იყო: ქორისსა ახალი იფი- სა აქო, ზღაჟა ზანგისა აქო, სავა დღისა ზო- მეთისა საზღვარი მთაჟეჟი“ (მცნებაი სასვეუ- ლოსი XVI ს.).</p>
<p>ქართლი და უცხოუ- რი წყაროები აფხაზეთ- ის საკათალიკოსოს უწ- რებენ ქვემო იმერის საკათალიკოსოს მთი საზღვრები „მცნები სა- სვლიოსა“ და აბოქინ- თის იადგარის“ მიხედვ- თი იმეტილად ბუნებ კა- ვადან და რუსეთის საზ- ღვარიდან.</p> <p>კავა მეტარობდა ყო- რის ნახევარკუნუ- ზე. განსაზღვრული იყო შემდეგნაირად: „კათალ- იკოსის საჯრითი არის, საჯრითი ღობისა და კავის შუა რუსეთის საზღვარ- სა და ქანეთის შუა“.</p>	<p>მაკუტაჟი 14.500.000</p> <p>© მიტროპოლიტი ანანია ჯავახიანი, 2011</p>

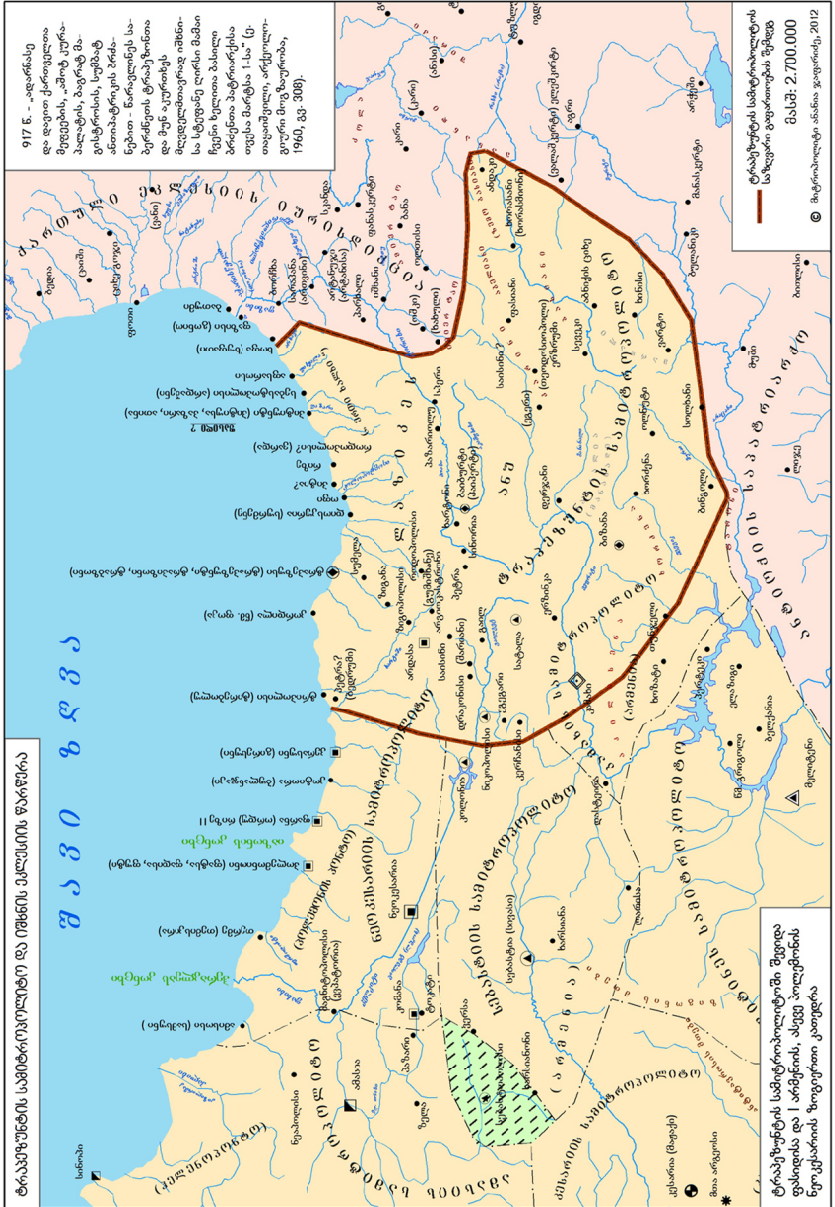

ტრავუნტის სამტრიალსი და იმისი ეკლესიის ფარული

917 წ. - ადრიატიკის და იაფონი ქარაღილის მიწების, აგრეთვე კურა-პარანის, პატარა მთიანეთის, სურამ-ძაბაღორის სიმაღლეებით ტრავუნთის საერა-საეკლესიო საზღვარი დასაზღვრებლად იმისი-სა სტრატეგიული მნიშვნელობის მქონე მთიანეთის დასახლების პირველი პატარა პატარა სტრატეგია 1 სს"ს (ქ. თბილისი) არქიტექტორის მიერ მომზადდა, 1960, 83-308).

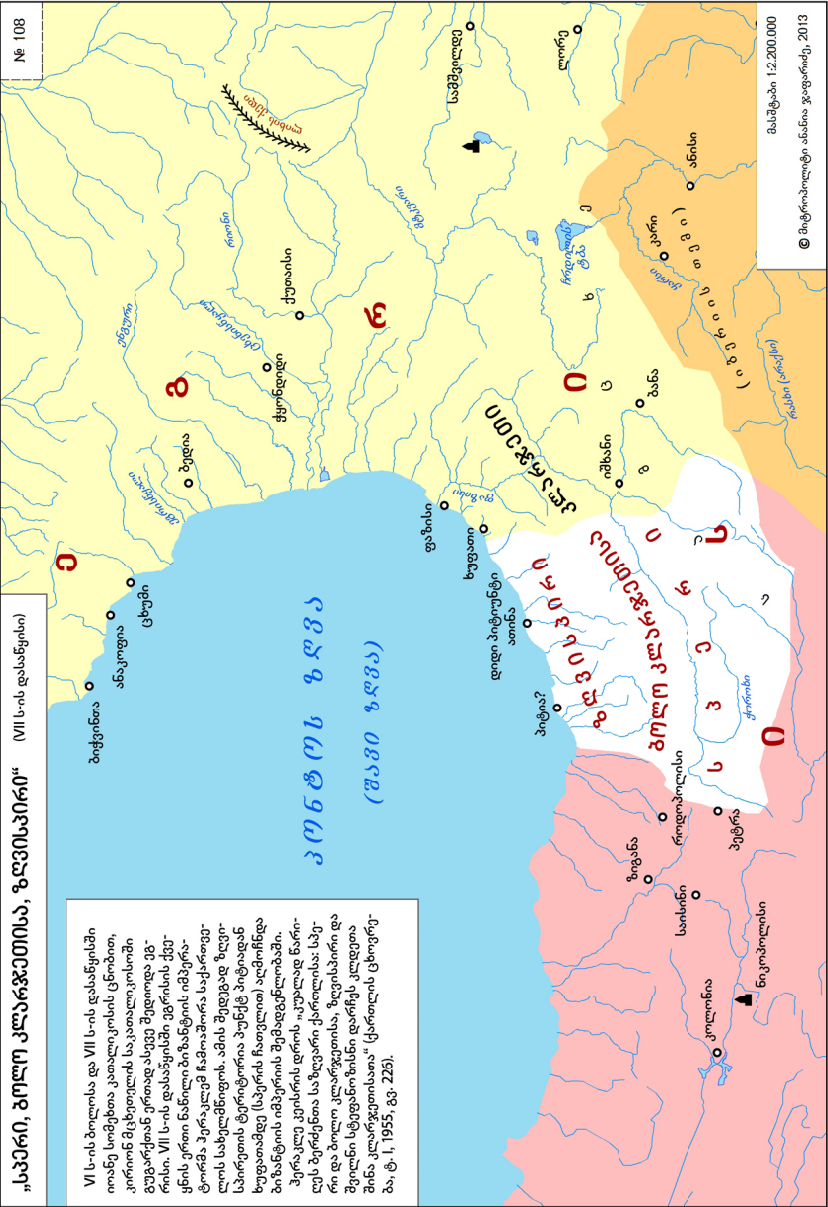
ტრავუნტის სამტრიალსის ფარული
საზღვარი დასაზღვრების მიზნად
ზანძვრა: 2.700.000
© მ. მჭედრიანი, 2012

ტრავუნტის სამტრიალსი უფრო ფართოდაა და | არაერთი, ასევე კლავიტის ნაგებობის მონუმენტი კარგად

„საპარი, ბოლო კლარჯეთისა, ზღვისპირი“ (VII ს-ის დასაწყისი)

№ 108

VII ს-ის ბოლოს და VIII ს-ის დასაწყისში იოანე სომეხისა კათალიკოსის ცნობით, კირიონ მეფეთელის საკათალიკოსოში დედაქალაქი ერთად აქვე შედიოდა ემ-როსი. VII ს-ის დასაწყისში უფროსი მკურნის ერთი ნაწილი ბიზანტიის იმპერატორმა პურაკლემ ჩამოაპარა. საქართველოს სახელმწიფოს ამის შედეგად ზღვი-სპირეთის ტერიტორია პოეტურ პიტიდან ხედავამდე (საბურას წაფელით) აღმოჩნდა ბიზანტიის იმპერიის შემადგენლობაში. პურაკლე კერძის დროს „კულად ნაი-რელს პერქენისა საზღვარი ქართლისა: სკე-რი და ბოლო კლარჯეთისა, ზღვისპირი და შვილი სტეფანოზისნი დარჩეს კლდეა შინა კლარჯეთისა“ (ქართლის ცხოვრე-ბა, ტ. I, 1955, გვ. 225).

საჩჩეპო

შესავალი	3
გურამ გრიგოლია ეგრის-ლაზიკის სამეფოს საისტორიო გეოგრაფიის პრობლემების შესახებ	9
მდ. ფაზისი, იბერია, კავკასია	9
ლაზიკის ქალაქები.....	12
პიტია-პიტიუსი	12
პეტრა	14
ზიგანა, მოხორა, არდასი	17
აფსარუ-აფსაროსი-არქაბე	18
ფასისი-სებასტოპოლისი	19
სებასტოპოლის-პიტიუნტი	20
მეორე სებასტოპოლისი-აფსაროსთან	20
სებასტოპოლისი-ციხისძირი, ნოქალაქევი-არქეოპოლისი, ფოთი, კუტაია-ქუთაისი	22
სომხეთსა და ლაზიკას შორის არსებული უმოკლესი გზა.....	23
ზოგადი დასკვნა	27
წმიდა სინოდის განჩინება	32